

Sygn. akt IV U 391/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2019r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 listopada 2019r. w S.

odwołania J. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 10 maja 2019 r. Nr (...)

w sprawie J. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję oraz decyzję z dnia 21 października 2013r. o przyznaniu emerytury w ten sposób, że ustala, iż wysokość emerytury J. Z. na dzień 14 października 2013r. wynosi (...),74 (jeden tysiąc siedemset czterdzieści pięć i 74/100) zł brutto miesięcznie.

Sygn. akt IV U 391/19 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 10 maja 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na podstawie art.149§3 oraz art.145a§2 ustawy z 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego w zw. z art.83b ust.1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych odmówił J. Z. wznowienia postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r. o przyznaniu emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zgodnie z art.145a §2 kpa skargę o wznowienie postępowania z powodu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, na podstawie którego została wydana decyzja, należało wnieść w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie wyroku Trybunału ,tj. do dnia 21 kwietnia 2019r. Z uwagi na to, że dzień 21 kwietnia 2019r. i 22 kwietnia 2019r. były dniami ustawowo wolnymi od pracy, na podstawie art.57§3 i 4 kpa termin na zgłoszenie skargi o wznowienie postępowania upłynął w następnym dniu roboczym ,tj. 23 kwietnia 2019r. Ubezpieczona natomiast skargę o wznowienie postępowania wniosła w dniu 24 kwietnia 2019r. (decyzja z 10 maja 2019r. k.9 akt emerytalnych za wnioskiem z 7 października 2013r.).

Odwołanie od w/w decyzji złożyła ubezpieczona J. Z. wskazując, że jest dla niej krzywdząca. Podniosła, że wniosek o wznowienie postępowania w przedmiocie decyzji ustalającej wysokość emerytury w powszechnym wieku

emerytalnym w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego złożyła po terminie, gdyż ze względu na złamaną rękę i stłuczone kolano nie mogła dotrzeć do siedziby ZUS (odwołanie wraz z załącznikami k.2-5 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując na argumentację podniesioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Organ rentowy podniósł ponadto, że brak jest podstaw do uznania zdarzenia w postaci złamania nasady dolnej kości promieniowej jako okoliczności uzasadniającej przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r. (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.6 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona J. Z. urodziła się w dniu (...) W dniu 20 czerwca 2008r. ubezpieczona wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z wnioskiem o emeryturę. Decyzją z 30 czerwca 2008r. organ rentowy na podstawie art.46 ustawy emerytalnej przyznał ubezpieczonej emeryturę od 14 lipca 2008r. ,tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego (wniosek o emeryturę i decyzja z 30 czerwca 2008r. o przyznaniu emerytury k.1 i 13-16 akt emerytalnych za wnioskiem z 20 czerwca 2008r.).

W dniu 7 października 2013r. ubezpieczona wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym. Decyzją z 21 października 2013r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej od 14 października 2013r. ,tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego emeryturę na podstawie art.24 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość emerytury ubezpieczonej obliczona została wg zasad określonych w art.25 i 26 ustawy emerytalnej, w tym zgodnie z ówczesną regulacją art.25 ust.1b tej ustawy, na mocy której podstawę obliczenia emerytury pomniejszono o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranej przez ubezpieczoną emerytury przyznanej jej uprzednio na podstawie art.46 ustawy emerytalnej. Wysokość świadczenia na dzień 14 października 2013r. ustalona została na kwotę 1 354,08 złotych brutto miesięcznie (decyzja z 21 października 2013r. k.6 akt emerytalnych za wnioskiem z 7 października 2013r.).

W dniu 24 kwietnia 2019r. wpłynął do organu rentowego wniosek ubezpieczonej o wznowienie postępowania i ponowne ustalenie wysokości emerytury w powszechnym wieku emerytalnym w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019r. sygnatura akt P 20/16 (wniosek ubezpieczonej z 24 kwietnia 2019r. o wznowienie postępowania w sprawie decyzji o przyznaniu emerytury i ponowne ustalenie wysokości emerytury k.8 akt emerytalnych za wnioskiem z 7 października 2013r.).

Po rozpoznaniu powyższego wniosku, organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z 10 maja 2019r., w której powołując się na upływ terminu do zgłoszenia skargi o wznowienie postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r. o przyznaniu emerytury, na podstawie art.149§3 kpa w zw. z 145a§2 kpa odmówił ubezpieczonej wznowienia postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r. (decyzja z 10 maja 2019r. k.9 akt emerytalnych za wnioskiem z 7 października 2013r.).

Ubezpieczona złożyła odwołanie od decyzji z 10 maja 2019r. i jednocześnie wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r. powołując się na uraz narządu ruchu uniemożliwiający złożenie skargi w terminie (odwołanie od decyzji z 10 maja 2019r. wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w k.2 akt sprawy). Po rozpoznaniu powyższego wniosku ubezpieczonej, organ rentowy wydał decyzję z 17 maja 2019r., w której odmówił ubezpieczonej przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r. na podstawie art.59§1 kpa w związku z art.83b ust.1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy podniósł, że ubezpieczona nie udowodniła, iż uchybienie terminu do wniesienia skargi nastąpiło bez jej winy (decyzja z 17 maja 2019r. k.10 akt emerytalnych za wnioskiem z 7 października 2013r.).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. Z. od decyzji 10 maja 2019r. odmawiającej wszczęcia postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r. o przyznaniu emerytury okazało się uzasadnione i skutkowało zmianą decyzji z 10 maja 2019r. i poprzedzającej ją decyzji z 21 października 2013r. o przyznaniu emerytury w części dotyczącej wysokości emerytury poprzez ustalenie, że wysokość emerytury ubezpieczonej na dzień nabycia prawa do świadczenia ,tj. na dzień 14 października 2013r. wynosi 1 745,74 złotych brutto miesięcznie.

Przypomnieć należy, że w chwili nabycia przez ubezpieczoną prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym (w dniu 14 października 2013r.) obowiązywał przepis art.25 ust.1b ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nakazujący pomniejszenie - w przypadku osób, które uprzednio pobierały emeryturę przyznaną na podstawie art.46 tejże ustawy - podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Organ rentowy zastosował wówczas powyższy przepis, co skutkowało ustaleniem wysokości emerytury ubezpieczonej w niższej kwocie. W dniu 6 marca 2019r. zapadł wyrok Trybunał Konstytucyjnego, w którym Trybunał stwierdził, że art.25 ust.1b ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r. w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...)r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art.46 tej ustawy, jest niezgodny z art.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W oparciu o powyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019r. opublikowany w Dzienniku Ustaw Nr 539 z 21 marca 2019r., w dniu 24 kwietnia 2019r. ubezpieczona wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o wznowienie postępowania i ponowne ustalenie wysokości jej emerytury w powszechnym wieku emerytalnym z pominięciem niekonstytucyjnego przepisu art.25 ust.1b ustawy emerytalnej (wniosek o wznowienie postępowania k.8 akt emerytalnych za wnioskiem z 7 października 2013r.). Jak wynika z przedstawionych wyżej ustaleń, zaskarżoną decyzją z 10 maja 2019r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej wznowienia postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r. o przyznaniu emerytury w powszechnym wieku emerytalnym wskazując, że ubezpieczona uchybiła terminu na zgłoszenie skargi o wznowienie postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r. Kolejną zaś decyzją z 17 maja 2019r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r. (vide: ustalenia faktyczne).

W ocenie Sądu decyzja organu rentowego z 10 maja 2019r. jest nieprawidłowa. Organ rentowy odmawiając ubezpieczonej wznowienia postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r. i ponownego ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonej w powszechnym wieku emerytalnym powołał się na regulację art.145a§2 kpa, zgodnie z którą skargę o wznowienie postępowania z powodu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, na podstawie którego została wydana decyzja, należy wnieść w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie wyroku Trybunału. W okolicznościach sprawy niesporne jest, że ubezpieczona uchybiła terminu na zgłoszenie skargi o wznowienie postępowania w sprawie decyzji z 21 października 2013r., gdyż termin do wniesienia skargi (liczony od 21 marca 2019r. ,tj. od daty publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego) zważywszy na to, że dzień 21 kwietnia 2019r. i 22 kwietnia 2019r. były dniami ustawowo wolnymi od pracy - upłynął z dniem 23 kwietnia 2019r. Podniesione przez organ rentowy względy formalne nie podważają jednak prawa ubezpieczonej do żądania ponownego ustalenia wysokości emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Zauważyć bowiem należy, że w art.114 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych znajduje się przepis, który uznać należy za przepis szczególny w odniesieniu do uregulowań kodeksu postępowania administracyjnego w przedmiocie wznowienia postępowania, który reguluje kwestie wznowienia postępowania w sprawach świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego i rentowego. Organ rentowy przepisu tego nie zastosował, ale sąd ubezpieczeń społecznych, który rozpoznaje sprawy z odwołań od decyzji organu rentowego zobowiązany jest do stosowania przepisów prawa materialnego z zakresu ubezpieczeń społecznych. Dlatego wniosek ubezpieczonej o wznowienie postępowania i ponowne ustalenie wysokości emerytury w powszechnym wieku emerytalnym winien być oceniony na podstawie art.114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. I tak, zgodnie z art.114 ust.1 pkt 1 powyższej ustawy w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość,

jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. W ocenie Sądu, wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019r. stwierdzający niezgodność z Konstytucją RP uregulowania ustawy emerytalnej, na podstawie którego ustalono wysokość emerytury ubezpieczonej, może być uznany za nową okoliczność ujawnioną po wydaniu decyzji o przyznaniu emerytury z 21 października 2013r., ale istniejącą przed wydaniem tej decyzji, gdyż niesporne jest, że zakwestionowany przez Trybunał przepis ustawy emerytalnej był niezgodny z Konstytucją od chwili jego uchwalenia. Z kolei w ust.1 pkt 6 powyższego przepisu przewidziano, że uchylenie lub zmiana decyzji i ponowne ustalenie wysokości świadczenia następuje, jeżeli nieprawidłowe obliczenie wysokości świadczenia nastąpiło na skutek błędu organu rentowego. W ocenie Sądu błędne ustalenie wysokości świadczenia daje prawo stronie do ponownego ustalenia jego wysokości niezależnie od przyczyny takiego nieprawidłowego (błędnego) obliczenia. Dodać należy, że przepis art.114 ust.1e ustawy emerytalnej wprowadza terminy liczone od daty wydania decyzji, po upływie których nie jest możliwe uchylenie lub zmiana tej decyzji. Jednakże w myśl kolejnego ustępu – ust.1f pkt 1 art.114 ustawy emerytalnej, przepisu art.114 ust.1e tej ustawy nie stosuje się jeżeli w wyniku uchylenia lub zmiany decyzji z przyczyn określonych w ust.1 osoba zainteresowana nabeździe świadczenie w wyższej wysokości. Tak jest w niniejszej sprawie, gdyż jak wynika z wyliczeń organu rentowego (vide: projekt decyzji k.12 akt sprawy) ustalona na nowo wysokość emerytury ubezpieczonej w powszechnym wieku emerytalnym wynosi 1 745,74 złotych, a zatem jest wyższa od ustalonej pierwotnie w decyzji z 21 października 2013r.

Mając na uwadze powyższe okoliczności na podstawie art.477¹⁴§2 kpc Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z 10 maja 2019r. i poprzedzającą ją decyzję z 21 października 2013r. i ustalił wysokość emerytury ubezpieczonej na dzień 14 października 2013r. z pominięciem niekonstytucyjnego przepisu.

Kończąc wskazać jeszcze należy, że rozstrzygnięcie Sądu dotyczy zmiany decyzji o przyznaniu ubezpieczonej emerytury w powszechnym wieku emerytalnym poprzez ustalenie wysokości świadczenia - z pominięciem niekonstytucyjnego przepisu - na datę przyznania tego świadczenia. Rozstrzygnięcie takie jest zdeterminowane zakresem wniosku ubezpieczonej z 24 kwietnia 2019r. o wznowienie postępowania poprzez ustalenie na nowo wysokości świadczenia emerytalnego i zakresem zaskarżonej decyzji. Kwestia daty początkowej wypłaty emerytury nie była przedmiotem wniosku ubezpieczonej i decyzji organu rentowego.